

Het Zeggeblad

Afdeling Nieuwegein-IJsselstein e.o. | Juni 2024

Eerste IVN natuurwandeling in 2024 - op de eerste woensdag van de maand

MUS-tellers, wat zijn dat ook alweer voor mensen?

Speuren naar sporen op en rond fort Vreeswijk

Het Zeggeblad

Afdeling Nieuwegein-IJsselstein e.o. | Juni 2024

- 04 Weer een fraaie natuurwandeling op woensdag 7 februari
- 05 Maandelijks wandeling in de mist
- 06 MUS-tellers, wat zijn dat ook alweer voor mensen?
- 09 Een groen rondje Houten
- 10 Speuren naar sporen op en rond fort Vreeswijk
- 13 Woensdag-wandeling van april op de grens van Houten en Bunnik
- 14 Excursie 16 maart Stinzenplanten Nijenrode
- 16 Een nieuwe wandelroute op de IVN Natuur App in de buurt van Montfoort
- 17 IVN interview
- 18 Rubriek vragen staat vrij: Hoe is het leven van de slak?
- 19 Antwoord 'Wat is dit?'

Colofon

Redactie
Loes Truijens
Mary van der Plank
Frans van Erven
Mieke Kroondijk

Kopij voor het volgende nummer graag voor 16 september 2024 sturen naar zeggeblad@ivn-nijeo.nl

Gelieve afbeeldingen (bij teksten of los) in zo groot mogelijke resolutie aan te leveren. Graag de afbeelding noemen naar het bijbehorende tekstbestand of naar het onderwerp van de afbeelding. In Word geplaatste afbeeldingen dienen ook apart als JPEG-bestand aangeleverd te worden. Voor advertentietarieven verwijzen we u naar onze website.

Van het bestuur

Als je het zo ziet zou je het niet zeggen, maar de werkzaamheden voor het nieuwe MEC liggen op schema. Het voorbereiden kost veel tijd, het in elkaar zetten van het gebouw zal heel snel gaan. Daarna nog een flinke tijd afwerken, maar de verwachting is nog steeds dat het November (en ja dit jaar) klaar is voor gebruik. Als je de plaatjes ziet van hoe mooi het gaat worden, zullen we, hoewel we het oude MEC zullen blijven missen, er best aan wennen.

Het zou leuk zijn als het inderdaad dit jaar af komt, dan is dat nog net in ons 30-jarig jubileumjaar. En dan kunnen we nog iets verzinnen om het in dat kader ook als IVN in te wijden. Maar we rekenen er voor de zekerheid maar liever niet voor honderd procent op dat het MEC dit jaar nog klaar is. Ook vieren we een jubileum liever in het zonnetje dan in de wintermaanden, dus een echte jubileum dag komt ergens in september. Dus ook niet in het MEC en het plan is om dat zelfs niet in Nieuwegein te doen. We noemen ons IVN-afdeling Nieuwegein/IJsselstein e.o. en we zijn bezig het in e.o te organiseren.

Verder gaan we nog wat "losse" dingen organiseren in het kader van het jubileum: een korte natuurcursus in het najaar, een fotowedstrijd etc. Een treurig iets is dat de gemeenteraad heeft besloten dat het verstandig is om in park Oudegein een evenemententerrein te maken. Dit park is zo belangrijk voor de natuur in Nieuwegein, voor onze afdeling en voor iedereen die er wel eens wandelt. Wat wel heel mooi is, dat toen de plannen bekend werden, binnen enkele dagen veel IVN leden en omwonenden elkaar wisten te vinden. Er is ook namens IVN ingesproken bij de raad, we hebben brieven verstuurd, raadsleden zijn benaderd: helaas heeft het niet genoeg geholpen. Wat er nu nog aan gedaan kan worden weten we nog niet, maar ik hoor bij verschillende leden de ideeën alweer borrelen. Het geeft in ieder geval aan dat bij IVN ons hart nog op de juiste natuurplek zit.

Eerste IVN-natuurwandeling in 2024 > op de eerste woensdag van de maand

AUTEUR: SILVANA SKOTARCZAK

Op woensdag 3 januari hebben we gewandeld - onze eerste IVN woensdagochtend natuurwandeling van 2024 - in Nieuwegein: de route liep vanaf de buurttuin Cirkeltje Rond, bij de Geinsche Hof, naar een deel van Park Oudegein in de omgeving van het kasteel Oudegein.

FOTO: CECILE KUIPERS

De buurttuin cirkeltje rond is 10 jaar geleden opgezet ten behoeve van enerzijds de bewoners van De Geinsche Hof en anderzijds voor de buurt eromheen. De tuin biedt de mogelijkheid om met elkaar in contact te komen en ook te genieten van alles wat er groeit en bloeit. Denk aan sierplanten, fruitbomen (zoals de perenboog), bessen en bramen, maar ook tref je er eetbare planten aan in de

stukjes moestuin. Aan het eind van de tuin is een bijenstal, waarvan de bijen een rijke bron aan stuifmeel aantreffen in de gevarieerde tuin.

We hebben aandacht besteed aan de zichtlijnen vanaf het kasteel en via één van de zichtlijnen zijn we verder gewandeld. Zo belandden we in de wijk Merwestein en vandaar in een stukje Fokkesteeg Noord. Daar ging de wandeling verder door het historische Fokkesteeg laantje. In dit laantje kun je op een aantal panelen uitgebreid lezen over de historie van dit gebied. Ook biedt dit laantje een leuk aanbod van kunstwerken; zeker het bekijken waard.

Het weer was typisch voor de tijd van het jaar (zoals we al maanden meemaakten); regen en daardoor veel drassige gebieden, maar gelukkig hebben we ook een groot deel droog kunnen wandelen.

Met ons groepje van 7 wandelaars hebben we van deze zelfbedachte route van 5 km genoten, zowel qua natuur, als van de historie en de kunstwerken. De foto getuigt van de nattigheid door de regen en de daardoor drassige grond.

IVN

IVN Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een landelijke vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten. Het doel van het IVN is het bevorderen van een duurzame samenleving door het organiseren en stimuleren van educatieve activiteiten in de ruimste zin van het woord.

Het Zeggeblad is het blad voor leden en donateurs van de afdeling Nieuwegein-IJsselstein en omstreken van IVN.

Onze afdeling omvat de gemeenten Nieuwegein, IJsselstein en Houten.

Informatie over de afdeling is ook te vinden op <https://www.ivn.nl/afdeling/nieuwegein-ijsselstein-eo>.

Weer een fraaie natuurwandeling

> op woensdag 7 februari

AUTEUR: SILVANA SKOTARCZAK

Met een gezelschap van totaal 10 deelnemers zijn we op pad gegaan vanaf de Nedereindse plas. Via de westkant van de plas zijn we gaan wandelen richting de Nedereindseweg. En vandaar via een paar bruggetjes in het historische landschap naar de kruidentuin in de wijk Batau. Intussen hadden we al heel wat moois gezien, zoals de vele eenden soorten in de Nedereindse Plas.

FOTO'S: CECILE KUIPERS | WANDELAARS

FOTO: SILVANA SKOTARCZAK | VELE SOORTEN (ON)KRUID

FOTO: SILVANA SKOTARCZAK | TOVERHAZELAAR

Onderweg werd heel wat gebabbeld over de lente die al voelbaar en zichtbaar in aantocht is. De bloeiende hazelaars (met de ienimini rode bloesempjes), de toverhazelaar die prachtig geel bloeit in de Kruidentuin, de rabarber die daar zijn kopjes al opsteekt, en de indrukwekkende en bijna bedwelmende geur van de struikkamperfoelie. En niet te vergeten de vele soorten (on)kruid die zich al doen gelden, zoals de fluitenkruid en winterakoniet.

Moesten we aan het begin van de wandeling bijna klunen door de bagger, zodra we de Nedereindseplas achter ons lieten was het met de modder en prut gedaan en hebben we de wandeling op gemakkelijke manier kunnen afronden. We genoten nog van de vermakelijke route door het park langs de A2, waar de kaboutertjes de dienst uitmaken. Over het weer viel niets te klagen. Het was droog, geen harde wind en niet koud: kortom prima wandelweer. De 6 km die we aflegden waren dan ook zeer snel voorbij! De foto's zijn de getuigen van de hierboven gemaakte opmerkingen.

Maandelijkse wandeling in de mist

AUTEUR EN FOTO'S: LOES TRUIJENS

Op 6 maart wandelden we met 9 deelnemers. We zijn op zoek geweest naar de groene zomen van industrieterrein Plettenburg en liepen langs het Lekkanaal. Opvallend dat er nog steeds stukjes Nieuwegein zijn die voor velen van de groep nieuw zijn. Het was en bleef mistig deze ochtend, maar wel droog. Bovendien kwamen we vele bloeiende lentebodes tegen; speenkruid, sleedoorn, wilgenkatjes en bloeiende populier. Daarnaast ontmoetten we ondanks het slechte zicht een paartje scholeksters en een buizerd.

We hoorden vele vogels zingen zoals groenling, roodborst en vink. Kortom heerlijk 6 kilometer gewandeld.

Ga ook eens mee. Elke 1^e woensdag van de maand om 9.30 uur. Aanmelden bij publieksactiviteit@ivn-nijeo.nl.

MUS-tellers, wat zijn dat ook alweer voor mensen?

AUTEUR: EVERDIEN SMEENK

Twee jaar geleden heeft Martin van Genderen ons in het Zeggeblad uitgebreid geïnformeerd over het MUS project van Sovon. Een aantal IVN-ers van onze afdeling hadden kort daarvoor de online-cursus gevolgd, een theorieavond bijgewoond en een zeer vroege ochtend met tellen geoefend om daarna enthousiast als MUS-teller officieel aan de slag te gaan. Het leek de redactie van Het Zeggeblad een goed idee om twee jaar later nog eens een impressie te geven van het wel en wee van een aantal MUS-tellers.

Als iemand vertelt dat hij/zij een MUS-teller is dan wordt deze persoon nogal eens verbaasd en soms zelfs meewarig aangekeken. Men veronderstelt in eerste instantie nog steeds dat een MUS-teller uitsluitend huismussen telt. Ondanks de duidelijke en uitgebreide uitleg van Martin, kan het dus geen kwaad om het begrip MUS-telling en hoe een MUS-teller tewerk gaat, nog eens nader toe te lichten. Wie weet worden jullie als lezer zelfs zo enthousiast dat jullie mee willen doen.

De afkorting MUS staat voor Meetnet Urbane Soorten en is opgezet in 2007. Met behulp van dit meetnet brengen ruim duizend vrijwilligers verspreid over het hele land de aantallen broedvogels in steden en dorpen in kaart. Ieder voorjaar gaan de tellers in een zelfgekozen postcodegebied drie keer op pad. De gegevens die deze tellingen opleveren worden gebruikt om tijdig trends (Hoe gaat het met de

huismus? Is de merelstand al aan het herstellen?, Hebben de groenlingen nog steeds last van de ziekte het geel? etc.) in de vogelstand op te kunnen merken en het groenbeheer in een dorp of stad, indien nodig, te verbeteren. In sommige steden worden de MUS-tellingen gebruikt om na te gaan of natuurinclusief bouwen gunstig uitpakt. Wat betreft het natuurinclusief bouwen gaat het er natuurlijk om of de huismus, de gierzwaluw en de vleurmuizen daarvan profiteren.

Wanneer en hoe wordt er geteld?

De eerste (tussen 1 en 30 april) en tweede telling (tussen 15 mei en 15 juni) beginnen een half uur voor zonsopgang. De derde telling (tussen 15 mei en 15 juli) vindt plaats in de avonden. Hier gaat het voornamelijk om de gierzwaluwen. Wat betreft de vroege tellingen kies ik meestal een zondagochtend, zodat ik zo weinig mogelijk

FOTO: ADRI DE GROOT, WWW.VOGELDAGBOEK.NL | HUISMUS

FOTO: ADRI DE GROOT, WWW.VOGELDAGBOEK.NL | GIERZWALUW

FOTO: ADRI DE GROOT | HALSBANDPARKIETEN

last heb van het verkeer. Alle drie de tellingen vallen in het broedseizoen. De derde telling valt nogal laat in het seizoen, maar dat heeft te maken met het feit dat gierzwaluwen pas eind april weer uit Afrika in Nederland zijn teruggekeerd en dus later gaan broeden.

In het door een teller gekozen postcodegebied zijn er door Sovon acht tot twaalf telpunten vastgelegd. Dat hoef je als teller dus niet zelf te doen! Per telpunt tel je vijf minuten de vogels die, zoals dat formeel heet, “gebiedsgebonden” zijn. Overvliegende vogels mogen alleen geteld worden als ze binding hebben met het gebied. Een in jouw wijk jagende sperwer telt dus mee, maar een groep overvliegende ganzen niet, omdat ze hoogstwaarschijnlijk geen vaste bewoners van het telgebied zijn. In de praktijk komt het erop neer dat je de zingende, foeragerende en rustende (op daken, in bomen, op lantaarnpalen etc.) vogels telt op zicht en op gehoor. Het is soms frustrerend dat je al fietsend van het ene naar het andere telpunt een bijzondere vogel hoort/ziet die je dan niet mag noteren. Dit vereist dus enige zelfbeheersing en discipline. Aan de methode van tellen mag niet gesleuteld worden en iedereen wordt geacht op dezelfde manier te tellen, zodat in het hele land een zo zuiver mogelijk beeld ontstaat.

Als prille MUS-teller (sinds 2021) heb ik leuke en helaas ook droevige waarnemingen gedaan. Als ik voor dag en dauw op mijn fiets stap op weg naar mijn telgebied, word ik verwelkomd door een ontroerend mooi koor van overal zingende merels! Het leed van het vroege opstaan is onmiddellijk verzacht. Tijdens mijn eerste telling in een wijk in IJsselstein, zag ik tot mijn grote verassing een witte kwikstaart lopen op een dak van een huis aan het Kwikstaartpad! Ook ben ik telkens weer verrast door het niet geringe aantal spreeuwen en huismussen, die ik in mijn eigen wijk nauwelijks zie. De halsbandparkieten (niet door iedereen bemind) kon ik dit jaar voor het eerst aan mijn telling toevoegen. Ook leuk dat de groene specht mij tijdens de eerste twee tellingen altijd luidkeels toelacht!

Vorig jaar ontdekte ik een scholeksternest op het platte dak van een appartementencomplex. Volgens enkele bewoners broedden ze daar al jaren en dit werd door Gerrie Abel, een

FOTO: GERRIE ABEL | JONGE SCHOLEKSTERS

bekende IJsselsteinse vogelaar, bevestigd. Gerrie heeft vorig jaar in IJsselstein, ter ere van Het Jaar van de Scholekster (2023), de broedgevallen van op daken broedende scholeksters in kaart gebracht. Een paar bewoners van het bewuste appartementencomplex waren zo trots op hun scholeksters dat ze besloten hun poezen twee(!) weken binnen te houden, nadat de jonge scholeksters van het dak gesprongen waren en hun heil op de grond gingen zoeken. Eén jong heeft anderhalve dag op de grond rondgescharreld en daarna is er niets meer van hem vernomen... Gepredeerd door een andere kat? Ook het andere jong bleek spoorloos.

Het is droevig te moeten constateren dat vanwege onze intensieve landbouw broedende scholeksters inmiddels kansloos zijn in de weilanden. Ze zijn daar verdreven door dodelijke cyclomaaiers en zodoende genoodzaakt alternatieve broedplekken te zoeken. Helaas loopt het met de broedsels op daken ook niet altijd goed af.

FOTO: ADRI DE GROOT, WWW.VOGELDAGBOEK.NL | BOOMKLEVER

Gelukkig zijn de meeste waarnemingen wat vrolijker van aard. Een enthousiaste collega-MUS-teller, Dicky Mooiweer, vertelde mij dat zij aan het begin van een telling een meerkoet op de tegels bij een bushaltehokje zag zitten. Ze dacht aanvankelijk dat hij gewond was, maar dat bleek niet zo te zijn. Toen ze na ruim twee uur op weg naar huis weer langs de bushalte kwam zat de meerkoet er nog steeds. Een wel heel wonderlijk en vragen opropend fenomeen!

FOTO: ADRI DE GROOT | SLECHTVALK

FOTO: ADRI DE GROOT | GRAUWE VLIEGENVANGER

Henk Lichtenbeld, een zeer ervaren IJsselsteinse MUS-teller sinds 2009, heeft inmiddels veel verrassende soorten genoteerd. Op zijn eerste teldag telde hij vier kneutjes, daarna nooit meer. Een jaar later hoorde hij drie zingende braamsluiers, daarna ook nooit meer. Je moet dus als Mus-teller wel met teleurstellingen kunnen omgaan. De boombklever bracht meer geluk: in hetzelfde jaar zag hij zijn eerste boombklever in het Kronenburgplantsoen en sindsdien is deze opgewekte en luidruchtige vogel elk jaar daar aanwezig. Nooit geweten dat de boombklevers het in het stadje IJsselstein al jaren zo naar hun zin hebben. Ook de slechtvalk heeft Henk al een aantal jaren kunnen noteren! Deze broedt sinds 2013 op de IJsselsteinse zendmast. En dan heeft hij ook nog in hetzelfde jaar een grauwe vliegenvanger ontdekt! Van Henk weet ik inmiddels dat de grauwe vliegenvanger nog steeds in zijn telgebied broedt. Dat is echt bijzonder, want deze kleine kwetsbare zomergast gaat helaas in aantal hard achteruit.

Het MUS-project is laagdrempelig en je hoeft niet een doorgewinterde vogelaar te zijn om mee te kunnen doen. Als je 40 vogelsoorten op zicht/geluid kunt herkennen dan is dat een prima basis om MUS-teller te worden. Twijfel je over je kennis, dan kan je een gratis online cursus volgen. Erg leuk, leerzaam en inspirerend! Als aanvulling worden er onder leiding van een ervaren MUS-teller op diverse plekken in ons land een theorieavond en een praktijkochtend georganiseerd, doorgaans in samenwerking met een vogelwerkgroep, zoals die van ons in 2022. Meer informatie over alles wat met het MUS-project te maken heeft is te vinden op Sovon.nl/MUS. Neem gerust eens een kijkje op deze mooie en informatieve site. Misschien zijn jullie inmiddels heel gemotiveerd geraakt om ook mee te gaan doen!

Noot van de redactie:

Wil je ook gaan tellen? Op de MUS pagina van Sovon kun je naar "kies je gebied". Daar kun je op postcode zoeken waar in jouw buurt nog een telgebied vrij is. Zo is b.v. de Nedereindse plas nog vrij en ook postcode 3433 in Nieuwegein-Zuid of Benschop, Lopik of Lopikerkapel en vrijwel heel Vianen.

Een groen rondje Houten

AUTEUR EN FOTO'S: PIETER VAN DEN TILLAARD

Voor een VINEX-locatie heeft Houten veel groen in huis, dat wilden wij laten zien op 11 februari. Met een groep van zo'n 20 mensen werd gestart bij de Opstandingskerk, niet ver van Houten 'Centraal'. Gidsen waren Eveline, Everdien en ondergetekende.

Al na een paar honderd meter versteende omgeving, kwamen we in het Kooikerspark, aangelegd begin jaren 80. Tussen essen, hazelaars en populieren hadden we een stop bij een heus eksternest, slordig in elkaar gestoken, maar stevig genoeg om de val uit een boomtop te overleven, en voorzien van een dak en een keurig aangestampte klei-vloer. Jammer voor de bewoners, maar voor ons boeiend!

Bij de Kooikersplas genoten we vooral van het geluid van de kraakeend, wat duidde op het naderende voorjaar, en zagen futen en kuifeenden. Het valt op dat de wilde eend hier afneemt, waterhoentjes nemen juist toe in aantal. Bij een groen rondje hoort ook zeker het (recreatie)bos Nieuw Wulven. Nieuw Wulven is op een 13^e-eeuwse ontginning aangeplant, waarvan de eeuwenoude sloten nog steeds zichtbaar zijn, maar niet allemaal meer afwateren op de Zijlgraaf.

En hier moet ik ook iets over weer en seizoen zeggen: door de (extreme) neerslag van herfst en winter en de slechte afwatering waren sommige stukken van de route alleen met waterdichte schoenen te lopen en/of te springen. Tegelijk zag je ook dat de voornaamste bodemsoort hier klei is. De winter leek goeddeels voorbij: overal was het begin te zien van brandnetels en fluitekruid. Het bleef deze dag voor de verandering droog.

Nadat we Nieuw Wulven verlieten was het mogelijk tot aan ons startpunt langs water en groen te blijven lopen. Daarna hebben we nog een warme drank gedronken.

Speuren naar sporen op en rond fort Vreeswijk

AUTEUR EN FOTO'S: CECILE KUIPERS

Op de 2^e zaterdag van april was het weer jeugdgroep op fort Vreeswijk. Het thema deze keer: Sporen. Na een korte uitleg van Margriet (sporen zijn niet alleen voet- of pootafdrukken, maar ook haren, veren, nesten, holletjes: alles wat wijst naar aanwezigheid van dieren – of mensen) gingen we gauw naar buiten en werd er volop gespeurd door de kinderen.

MARGRIET LAAT DE LIJST ZIEN OM DE VONDSTEN OP AAN TE TEKENEN

SPEUREN NAAR SPOREN

MATHIJS PAST EEN GEVONDEN JAS

Op een lijstje konden ze aantekenen wat ze allemaal gevonden hadden. En dat was heel wat: poep van vogels, hond en wormen, diverse veren, slakkenlijm, spinnenwebben, gaatjes in wilgenhout en in bladeren. De mooie vondsten werden in bakjes verzameld.

Het viel op hoe veel sporen we vonden van de mens: allerlei afval, o.a. verpakking van afhaalmaaltijd, drankblikjes, meerdere ballen in de fortgracht, verloren handschoenen, tot een complete jas aan toe. Geen sporen, maar wel leuk, waren de stengels kleeftkruid, waar flink mee gedold werd.

Om even lekker te kunnen rennen werd er buiten nog een quiz gedaan (zie pagina 00), natuurvragen waar je JA of NEE op kon antwoorden. Voor JA moest je naar de ene boom, voor NEE naar de andere rennen. Knap hoe veel vragen er goed werd beantwoord! Zie pagina 12 voor de quizvragen.

Terug op het fort was het rustmoment met limonade met koek en werden er creatieve tekeningen gemaakt van de vondsten. Zie de foto's hiernaast.

een nagetekende gevonden metalen buizenklem werd een libel

gaatjes in blad en een printafdruk van een gevonden voorwerp

slak (irritant, plantenvreter...) de glimmende slakken sporen werden verbeeld met zilverpapier, en natuurlijke moest kleefkruid hier ook nog even bij

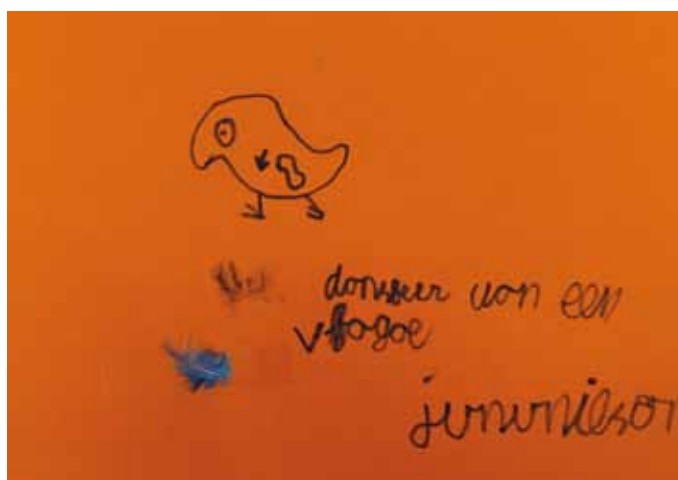
Creatieve weergave van de vondsten

toelichting op kleine galzwellingen in blad

en dit spreekt helemaal voor zich

donsveer van vogel

DE QUIZ, GELEID DOOR LAURA

De quizragen voor de kinderen: zij wisten ze bijna allemaal, u ook?

1. Is een veer altijd van een vogel?
2. Maakt elke spin een web?
3. Laat een slak een spoor achter van slijm?
4. Kan een gaatje in de grond van een bij zijn?
5. Kan een bever een boom omzagen zo dik als een mens?
6. Is een eendenei altijd roze?
7. Heeft een vogel verschillende soorten veren?
8. Gebruiken ooievaars altijd hetzelfde nest?
9. Broedt een reiger op de grond langs de waterkant?
10. Is een blauwe veer altijd van een ijsvogel?
11. Leven muizen vooral overdag?
12. Verzamelen wespen hout?

Antwoorden staan op pagina 19

Woensdag-wandeling van april op de grens van Houten en Bunnik

AUTEUR EN FOTO'S: LOES TRUIJENS

Op 3 april verzamelen we met 8 personen bij de parkeerplaats van Nieuw Wulven aan de kant van Bunnik. Het weer is beter dan voorspeld, wat niet wil zeggen dat het droog is.

We lopen eerst een rondje door het bos van Nieuw Wulven; hier en daar nogal modderig. Sommigen nemen een pontje, maar je kunt er ook omheen lopen.

OVERSTEEK MET HET PONTJE

We zien veel bloeiende planten en horen voortdurend zingende vogels om ons heen. Bij het geluid van zanglijsters, tjiptjaf en de zwartkop, zien we fluitekruid, witte dovenetel, nog wat speenkruid en vogelkers in bloei.

VOGELKERS IN BLOEI

We passeren een broeihoop voor ringslangen en een poel met krakeenden.

Na een km of 4 zijn we weer bij het beginpunt en maken we nog een rondje langs twee(!) forten die beiden behoren tot het Werelderfgoed. Het eerst is Fort bij Vechten, één van de grootste en mooiste forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. We lopen er rondom en er doorheen. Het tweede is Fort Fectio. In de Romeinse tijd heeft hier een castellum (fort voor hulptroupen van het Romeinse Rijk) gestaan op de plek waar de Vecht (heette toen Fectio) van de Rijn afsplitste. Je ziet de contouren van het fort en er zijn vondsten nagemaakt om te bezichtigen; zomaar in de open lucht.

Kortom een hele leuke en afwisselende wandeling. Zeker ook een aanrader voor jullie als lezer en helemaal niet zo ver weg. (Marsdijk 4 Bunnik).

Excursie 16 maart Stinzenplanten Nijenrode

Lente excursie naar Landgoed Nijenrode

AUTEUR: LOES TRUIJENS

Op zaterdag 16 maart gingen we met 15 mensen richting Breukelen om o.l.v. Cecile Kuipers en Loes Truijens op het Landgoed Nijenrode te gaan kijken welke Stinzenplanten er groeien en bloeien. Het Parkbos van Nijenrode is een van de plekken waar veel van deze vroege voorjaarsbloeiers staan.

Net buiten Breukelen, gelegen aan de Vecht, ligt het Landgoed Nijenrode (41 ha) met haar schitterende kasteel uit de dertiende eeuw. Het kasteelpark is normaal niet vrij toegankelijk voor publiek, maar nu ging de slagboom van het poortgebouw voor ons open.

Bij de start van de excursie vertelde Cecile ons eerst wat we onder Stinzenplanten verstaan. Het zijn vroege kleurrijke bol- en knolgewassen, zoals sneeuwkllokje, krokus, vingerhelmbloem, holwortel, bostulp en wilde hyacint. Deze planten bloeien voordat het bladerdek van de bomen schaduw geeft. In de zomer lijken ze te verdwijnen maar

bereiden ze zich ondergronds voor op het volgende jaar. Ze werden lang geleden door de toenmalige bewoners van het landgoed aangeplant om het park al vroeg in het voorjaar aantrekkelijk te maken. Ze gedijen nog steeds uitstekend doordat ze in geschikte grond staan en er door de jaren heen zorgvuldig beheer plaats vindt.

Onze wandeling ging langs indrukwekkende lanen met eeuwenoude bomen. Soms kregen we even een mooi doorkijkje naar het kasteel. De bodem onder de bomen was op veel plekken subtiel paars van de holwortel en vingerhelmbloem, afgewisseld met hier en daar een bonte

FOTO: MARTIN VAN GENDEREN | ENTREE NIJENRODE

FOTO: MARTIN VAN GENDEREN | HOLWORTEL

krokus en sneeuwkllokjes. Een prachtig gezicht en een uitbundig teken dat de winter definitief voorbij is. Regelmatig zagen we een hommels laag bij de grond langs de bloeiende bloemen vliegen op zoek naar voedsel. Ook groeide er massaal spenkruid dat, samen met de knalblauwe oosterse sterhyacint een mooie kleurencombinatie gaf. Verderop zagen we verspreid onder de bomen enkele pollen bosanemoon en op een zonnige plek zelfs ook de blauwe anemoon. Helaas zaten de elegante bos-

tulpen nog stevig in knop. Daarvoor waren we nog enkele dagen te vroeg. Halverwege onze wandeling werden we gewezen op 2 soorten aronskelk: de Italiaanse en de gevlekte. Ze worden ook tot de Stinzenflora gerekend. De wonderlijke bloemen van de aronskelk waren nog niet zichtbaar, maar het blad zag er al veelbelovend uit.

De rondwandeling duurde ruim een uur. We kwamen ogen te kort om de bijzondere flora te bekijken en dankzij onze gidsen kregen we veel interessante info over de verschillende soorten die er op het landgoed te vinden zijn. Het was een excursie om met plezier op terug te kijken.

FOTO: DICKY MOOIWEER | BOSANEMOON

FOTO: DICKY MOOIWEER | BLAUWE ANEMOON

FOTO: DICKY MOOIWEER | PARK MET MASSAAL HOLWORTEL

Wandelen in de buurt van Montfoort

over houtkades bij Blokland en natuurgebied Willeskop

Een nieuwe route op de IVN Natuur App

AUTEUR EN FOTO'S: TINY SCHOLTENS

In de vorige editie van het Zeggeblad heeft Loes Truijens jullie geïnformeerd over de nieuwe IVN Natuur app, waar je o.a. onze wandelingen en fietsroutes kunt vinden. We hebben nu een wandeling iets verder van huis. We wandelen over houtkades langs een deel van polder Blokland en langs natuurgebied Willeskop.

Op de houtkades lopen we beschut tussen elzen en wilgen. Daar kunnen we het hele jaar diverse zangvogels tegen komen. Tussen de bomen door kijk je uit over weilanden, rietmoeras en plassen van natuurgebied Willeskop. Misschien heb je geluk en zie je in de zomer een foeragerende purperreiger. In het riet zijn dan diverse vogeltjes te ontdekken. Het gebied kleurt in de zomer voor een deel paars door bloeiende grote kattenstaarten.

In de winter zie je op de plassen in ieder geval grote aantallen eenden en ganzen die daar overwinteren. In het voorjaar zijn er diverse weidevogels, die in de omgeving broeden en op zoek zijn naar voedsel.

De route begint bij Blokland en is ruim 6 km. lang. Doen dus! Trek je schoenen aan en ga aan de wandel! Wij, van het IVN Natuur App team, wensen jullie veel wandelplezier.

UITZICHT OVER DE Plassen

VANAF DE UITKIJKTOREN HEB JE EEN PRACHTIG UITZICHT OVER HET HELE GEBIED

IVN interview

Om de onderlinge bekendheid van leden van onze IVN-afdeling te vergroten, willen we elk nummer van het Zeggeblad een interview met een IVN- lid publiceren. Dit keer van een lid van de jeugdwerkgroep.

Wie ben je?

Mijn naam is Ake, vrouw en woonachtig in Utrecht. Ik hou van lekker naar buiten gaan, haren in de wind, en genieten van al het moois dat vliegt en bloeit. Per fiets, kajak of wandelend trek ik er graag op uit, liefst met de tent bij me om ergens te overnachten. Nederland heeft mooie stukken natuur en ik vind het bijzonder om in dit land te wonen met zoveel verschillende

landschappen op een klein oppervlak. Ik geniet er enorm van als ik ergens ben waar menselijke invloed minimaal is en de dynamiek van de natuur alle ruimte krijgt. Dit heb ik mogen ervaren in Siberië, waar ik vier zomers heb doorgebracht in de toendra. In Nederland komt de ervaring van varen op de Waddenzee en daar ook droogvallen en in het schip overnachten, het meest in de buurt van mijn ervaring in Siberië.

Wat was je eerste natuurervaring?

Ik herinner me dat ik als jong kind (<4 jr.) met mijn vader in het prachtige Arboretum wandelde. Daarna ging ik met mijn ouders en broertje een aantal jaar op een kleinschalige boerderij wonen, midden tussen de dieren en de natuur. Ik was graag in de natuur en ik besloot dat ik later de natuur wou redden. Ik keek altijd vol bewondering naar alle bloemen die ik zag. Mensen zeiden me dat de NJN misschien iets voor mij zou zijn en toen ik 12 jaar was werd ik daar lid van. Eenmaal lid ging ik lekker op excursie of op kamp om met leeftijdsgenoten de natuur in te trekken. Ik ben dankbaar voor die periode waarin ik prachtige natuur heb gezien en vrienden voor het leven heb ontmoet.

Inmiddels ben ik veel te oud voor de NJN en is er ruimte voor nieuwe dingen, zoals IVN.

Hoe ben je met het IVN in aanraking gekomen?

Bij toeval scrolde ik door de vrijwilligersvacatures van het IVN en mijn oog viel op een vacature voor vrijwilliger NME (natuur en milieu educatie) in de jeugdgroep. Ik wist gelijk dat ik dit wou en trad toe tot het vrijwilligersclubje. Dat was mijn eerste echte kennismaking met de IVN, hoewel ik IVN natuurlijk al veel langer van naam ken.

Aan welke IVN-activiteiten neem je weleens deel?

Tot nu toe is het me nog niet gelukt om deel te nemen aan activiteiten van het IVN, anders dan de activiteiten die wij organiseren voor kinderen van 6-12 jr. Dat neemt niet weg dat ik zeker wel heel geregeld in de natuur kom.

Heb je een suggestie voor een nieuwe IVN-activiteit, die jou aanspreekt?

Op dit moment heb ik nog geen suggestie. Ik ben nog niet zo lang lid, dus eerst maar eens kijken wat er is voordat ik ga nadenken over suggesties wat er eventueel bij zou moeten.

Wat is je favoriete wandel/fiets gebied in de regio? (provincie Utrecht)

Het "Let de Stigterpad" vind ik altijd heel mooi om te fietsen, en dan het liefst op momenten dat bijna niemand anders er fietst, bijvoorbeeld op koude dagen in het vroege voorjaar. Als ik in de buurt ga wandelen, ga ik graag naar Landgoed Oostbroek, een piepklein postzegel stukje natuur dat is behouden na de afdamming bij Wijk bij Duurstede in het jaar 1122. In dit kleine postzegeltje vind je kruidenrijk grasland, broekbos en water met o.a. dodaars en ijsvogels. Helaas heeft ook dit gebied te lijden onder eutrofiering, maar desondanks kom ik er nog steeds graag.

Wil je een leuk boek of een website over de natuur of duurzaamheid met de lezers delen?

Graag wil ik een documentaire onder de aandacht brengen. Ik heb deze documentaire zelf nog niet gezien, alleen een kort fragment, en dat maakte nieuwsgierig naar meer. Op 18 april wordt op NPO2 de documentaire "Groenkijkers" uitgezonden. De doelstelling is om verwondering voor natuur bij mensen aan te wakkeren. Ben jij net zo benieuwd als ik? En mocht de documentaire tegenvallen, dan heb ik als medicijn de tip voor "The biggest little farm", dat is een andere documentaire die ik zelf wel gezien heb en ik vind het fantastisch. Een praktijkvoorbeeld dat laat zien hoeveel er mogelijk is wanneer je natuur herstelt vanuit het besef dat natuur een holistisch, zelfregulerend en veerkrachtig systeem is, een dynamisch netwerk van schakels die elkaar beïnvloeden. Hoe meer schakels en verbindingen binnen het netwerk, hoe (veer)krachtiger het systeem.

Rubriek vragen staat vrij

Hoe is het leven van de slak?

AUTEUR: MAAIKE

Slakken worden vaak als lastig benoemd, omdat ze graag in je tuin van alles eten én ook soms 's nachts stiekem bij je in huis komen.

Vroeger had ik (te)veel huisslakken én kleine zwarte naaktslakjes in de tuin. En nu zijn er minder huisslakken en alleen nog erg (te)veel oranje naaktslakken.

Leuk tijdens het wandelen na regen een tegenkomen van zoveel andere soorten en kleuren, zoals bijvoorbeeld de tijgerprint slak.

En ontdek:

- dat een slak ook 'voetstapjes' kan maken
- dat je verdiepen in het leven van de slak best boeiend is.
- we van, met en door de slak ook wat kunnen leren.

Ze goed zijn voor de natuur!

Maar de vraag:

Waarom in m'n tuin zo'n invasie oranje naaktslakken?!

FOTO'S: MAAIKE HULLEMAN | ORANJE NAAKTLAK

TJGERSLAK

Antwoord 'Wat is dit?'

FOTO: MATHIJS ROMANS

Er is geen antwoord ingestuurd op onze vraag van welk dier dit schedeltje is.

Dat was ook wel een moeilijke vraag, waar we zelf bij nader inzien ook niet uitgekomen zijn! Het is in elk geval van een haas of van een konijn.

De schedels van deze beide soorten vertonen nogal veel gelijkens. Er is een (klein) verschil voor wat betreft de afstand/breedte van de 2 boven snijtanden: haas 7-8 mm, konijn 6-7 mm .

Maar op de foto is dat niet te zien. Dus hadden we besloten dat beide antwoorden goed zijn.

De antwoorden van de quiz van pagina 12

1. Ja | 2. Nee | 3. Ja | 4. Ja | 5. Ja | 6. Nee | 7. Ja | 8. Ja | 9. Nee | 10. Nee | 11. Nee | 12. Ja

Beleef de natuur

